

Útvar: Oddělení rostlinolékařské kontroly a dozoru Č. j.: UKZUZ 208799/2019
Vyřizuje: Ing. Petr Kroutil, Ph.D.
E-mail: petr.kroutil@ukzuz.cz
Telefon: +420 720 998 793
Adresa: Ztracená 1099/10, Praha 6, 16100 Datum: 22. 11. 2019

Důvodová zpráva k Nařízení Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování škodlivého organismu blýskavky kukuřičné – *Spodoptera frugiperda* (Smith), č.j. UKZUZ 208799/2019, ze dne 22. 11. 2019

Blýskavka kukuřičná (dále jen „blýskavka“) je polyfágní škodlivý organismus, původní v tropických a subtropických regionech Ameriky. V roce 2016 byl tento druh poprvé zjištěn v Africe, kde se šíří směrem od jihu na sever kontinentu. Je to tažný motýl schopný aktivně se šířit na velké vzdálenosti (tis. km). Housenky svým žírem působí škody na hospodářsky významných plodinách, např. kukuřici, rýži, čiroku a cukrové třtině.

Blýskavka je regulovaným (karanténním) škodlivým organismem podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a § 3 odst. 1. písm. a) vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), jehož zavlékání na území EU a rozšiřování na tomto území je zakázáno (příloha č. 1, část A, oddíl I vyhlášky). Zvláštní požadavky k zabránění zavlékání blýskavky do EU a jejího rozšiřování na území EU jsou stanoveny ve vyhlášce v příloze č. 4, části A, oddílu I, bodu 27.2. Tyto požadavky mají zabránit zavlékání blýskavky při dovozu rostlin rodů hvozdík (*Dianthus*), listopadka (*Dendranthema*) a pelargonie (*Pelargonium*).

Z vědeckého stanoviska zpracovaného Evropským úřadem pro bezpečnost potravin vyplývá, že by se blýskavka mohla usídlit a působit větší škody na jihu Evropy, případně by tam mohla migrovat, pokud se rozšíří v severních zemích Afriky. Vzhledem k tomuto riziku by se měly zvláštní požadavky pro dovoz do EU vztahovat i na některé další rostliny, které jsou hostiteli blýskavky a pocházejí z Afriky nebo z Ameriky. Proto Evropská komise stanovila další fyto-sanitární požadavky k omezení tohoto rizika prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2018/638, ze dne 23. dubna 2018, kterým se zavádějí mimořádná opatření proti zavlékání škodlivého organismu *Spodoptera frugiperda* (Smith) do Unie a jeho rozšiřování na území Unie. V souladu s tímto prováděcím rozhodnutím Komise nařídil ÚKZÚZ odpovídající mimořádná rostlinolékařská opatření č.j. UKZUZ 076579/2018, ze dne 28. 6. 2018.

V době po přijetí prováděcího rozhodnutí (EU) 2018/638 byla blýskavka zavlečena do Asie, kde se i nadále šíří. Vzhledem k jejímu rychlému šíření byl prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2019/1598 rozšířen zeměpisný rozsah uvedený v předchozím prováděcím rozhodnutí (EU) 2018/638 tak, aby zahrnoval všechny třetí země kromě Švýcarska. Vzhledem k tempu šíření blýskavky je datum konce použitelnosti mimořádných opatření prodlouženo do 30. června 2021, aby bylo možné provést před uvedeným datem jejich přezkum.

Popis

Vajíčka blýskavky jsou kulatá, jsou kladena ve shlucích ve dvou až čtyřech vrstvách, jeden shluk může obsahovat 100 až 300 vajíček. Jsou pokryta ochrannou vrstvou šupinek ze zadečku samice, která připomíná plst'. Jedna samička může naklást až 1000 vajíček.

Housenky jsou po vylíhnutí zelené, během růstu se jejich zbarvení mění přes hnědou až po černou, se žlutou kresbou ve tvaru obráceného Y na hlavě. Dospělá housenka je 35–40 mm dlouhá.

Kukla je hnědá, 18–20 mm dlouhá.

Dospělci blýskavky kukuřičné mají rozpětí křídel 32–38 mm. Samice má přední křídla šedá až šedohnědá s nevýraznou kresbou. Samec má přední křídla světle hnědá, slámově hnědá či šedá s výraznější kresbou tvořenou tmavými značkami a světlými proužky a skvrnami. Zadní křídla jsou bílá, hnědě lemovaná.

Další informace o blýskavce kukuřičné jsou dostupné na Rostlinolékařském portálu http://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/?k=0#kar|met:obsahKAR|kap1:skodlorg|s:o:db71e17222927cd9bb5bb8ee80304f22.

Ing. Daniel Jurečka
ředitel ÚKZÚZ